

УДК 33.311.21:336.(14+352)-026.16(477)
JEL Classification: C13, G18, H72

М. В. Дубина,

аспірант,

Національна академія статистики, обліку та аудиту,

E-mail: mdubina@ukr.net

Економіко-статистична оцінка фінансової стійкості місцевих бюджетів України

Поглиблено теоретико-методичні засади оцінки процесу формування та використання ресурсів місцевих бюджетів. Дана економіко-статистична оцінка сучасного стану фінансової стійкості місцевих бюджетів України. Обґрунтовано, що ефективність фінансової системи України може бути досягнута за умови забезпечення фінансової спроможності та фінансової стійкості окремої території. Проведено комплексний аналіз фінансової стійкості місцевих бюджетів України.

Ключові слова: фінансова стійкість місцевих бюджетів, оцінка фінансової стійкості, бюджетна стійкість, доходи місцевих бюджетів, місцеве самоврядування.

У сучасних умовах, коли в Україні відбуваються важливі процеси бюджетної децентралізації, особливого значення набувають питання підвищення ролі місцевих бюджетів у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування. Необхідність гарантування фінансово-економічної стійкості місцевих бюджетів і забезпечення достатнього рівня фінансової децентралізації спричинює нові вимоги до управління місцевими фінансами. Такі зміни передбачають розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері бюджетних відносин та збільшення власних ресурсів місцевих бюджетів. Проте на практиці реалізація цих завдань виявила низку проблем, пов'язаних, насамперед, із забезпеченням фінансової стійкості місцевих бюджетів, що й обумовлює актуальність теми дослідження.

Проблема місцевих бюджетів досліджується такими вітчизняними вченими, як Т. Бондарук [1; 2; 3], І. Луніна [4], О. Кириленко [5] та ін., які наголошують на необхідності підвищення фінансової самостійності органів місцевої влади за рахунок розширення дохідної бази місцевих бюджетів та вдосконалення міжбюджетних відносин. Проте, незважаючи на доволі значну кількість публікацій з окресленої тематики, усе ще залишаються недостатньо дослідженими питання оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів.

Метою дослідження є поглиблення теоретико-методичних засад оцінки процесів формування та використання ресурсів місцевих бюджетів та їх фінансової стійкості.

Протягом останніх років Україна продовжує рухатися в напрямі глибоких структурних реформ, зокрема у сфері місцевого самоврядування. Водночас, упроваджуючи нові механізми управління місцевими фінансовими ресурсами, потріб-

но враховувати фактори, що можуть негативно впливати на рівень фінансової стійкості місцевих бюджетів. Бюджетна стійкість характеризує здатність органів місцевої влади мобілізувати фінансові ресурси для виконання цілей соціально-економічного розвитку відповідного адміністративно-територіального утворення й задоволення потреб місцевої громади [3].

Як відмічається у Середньостроковому плані пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 р. № 275-р, у 2016 році більшість економічних показників, які були одними з найнижчих у 2015 році, демонстрували тенденцію до зростання [6]. Це свідчить про те, що країна долає економічну кризу, спричинену макроекономічним дисбалансом минулих років, зокрема великим дефіцитом державного бюджету, зростанням зовнішнього боргу, банківською кризою, девальвацією гривні та зменшенням валового внутрішнього продукту (далі – ВВП).

З огляду на нормативно-правове врегулювання бюджетного процесу в Україні, його об'єктами є Державний бюджет України та місцеві бюджети, а учасниками бюджетного процесу – органи, установи та посадові особи, наділені бюджетними повноваженнями (правами й обов'язками з управління бюджетними коштами) [7]. Тому неможливо розглядати місцеві бюджети без прив'язки до Зведеного бюджету України.

Місце доходів місцевих бюджетів у загальній структурі доходів зведеного бюджету за період 2012–2016 рр. ілюструє табл. 1 (за даними [8–9]).

Отже, частка доходів місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів у структурі доходів зведеного бюджету коливалася від 22,6% у 2013 р. до 21,8% у 2016 р. Найменшою вона була у 2015 р. (18,5%). Наведені у таблиці дані дозволяють зробити висновок, що частка до-

Динаміка доходів зведеного, державного та місцевих бюджетів за період 2012–2016 рр.

Доходи	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2016 р. до 2015 р.	
						Абсолютна зміна, млрд грн	Відносна зміна, %
Зведений бюджет, млрд грн, у т. ч.	445,5	442,8	455,9	652,0	782,7	130,7	20,0
– загальний фонд	369,7	357,0	388,9	602,7	718,3	115,6	19,2
– спеціальний фонд	75,8	67,8	67,0	49,3	64,4	15,1	30,6
Державний бюджет (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд грн, у т. ч:	344,7	337,6	354,85	531,5	612,1	80,6	15,2
– загальний фонд	288,5	290,1	306,7	501,1	571,6	70,5	14,1
– спеціальний фонд	56,2	47,5	46,1	30,4	40,5	10,1	33,2
Частка у доходах зведеного бюджету, %	77,4	46,2	77,85	81,5	78,2	x	x
Місцеві бюджети (без урахування міжбюджетних трансфертів), млрд грн, у т. ч:	100,8	105,2	101,1	120,5	170,6	50,1	41,6
– загальний фонд	81,2	84,9	80,2	101,6	146,6	45,0	44,3
– спеціальний фонд	19,6	20,3	20,9	18,9	24,0	5,1	27,0
Частка у доходах зведеного бюджету, %	22,6	23,8	22,2	18,5	21,8	x	x

ходів місцевих бюджетів у доходах зведеного є досить низькою. Це свідчить про високий рівень централізації фінансових ресурсів у державному бюджеті та призводить, зокрема, до втрачання самостійності, незалежності місцевих органів влади. Потреба у збільшенні доходів зумовлена необхідністю покриття постійно зростаючих видатків, спричинених підвищенням вартості життя населення країни, подорожчанням послуг, особливо соціального характеру.

Крім того, доходи місцевих бюджетів є одним із важелів перерозподілу валового внутрішнього продукту, насамперед серед окремих соціальних

груп населення та територій. Отже, від того, наскільки раціонально побудована система місцевих бюджетів, залежить ефективність функціонування всієї бюджетної системи країни.

Як свідчать статистичні дані Державної казначейської служби України [10], доходи місцевих бюджетів з 2015 р. почали зростати (рис. 1).

Як видно з рис. 1, протягом 2012–2014 рр. відбувалося падіння темпів зростання доходів місцевих бюджетів аж до скорочення абсолютного показника за даними 2014 року, що пов'язано з низькою факторів. Серед останніх зазначимо, насамперед, суттєвий спад промислового виробни-

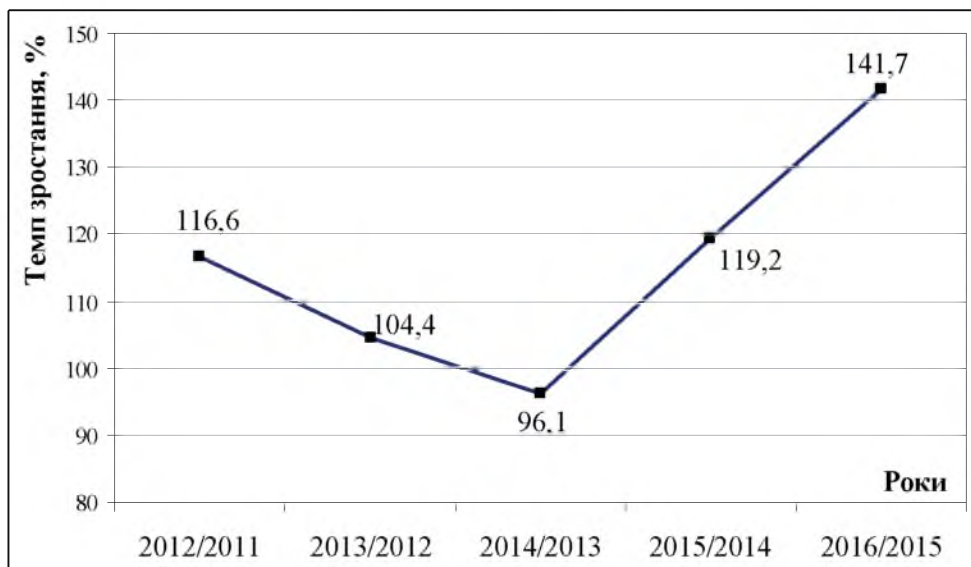


Рис. 1. Темп зростання доходів місцевих бюджетів за 2012–2016 рр.

цтва та зовнішньої торгівлі у східних та південно-східних областях. Це було зумовлене високою залежністю від зовнішньої кон'юнктури, низьким рівнем диверсифікації економіки та ринків збуту, а також втратами через близькість до зони воєнного конфлікту. Стрімкий спад економіки та звуження зовнішніх ринків справило загальний негативний мультиплікативний ефект на всі без винятку області України [11].

Ураховуючи те, що фінансові ресурси органів місцевого самоврядування обмежуються здебільшого доходами, які надходять до місцевих бюджетів, особливого значення набувають проблеми зміцнення їх дохідної бази, здійснення ефективного бюджетного регулювання, розвитку місцевого оподаткування.

Розглянемо склад та структуру доходів місцевих бюджетів України за період 2012–2016 рр. (табл. 2, за даними [10]).

Таблиця 2

Структура доходів місцевих бюджетів за період 2012–2016 рр.

Групи статей доходів	2012 р.		2013 р.		2014 р.		2015 р.		2016 р.	
	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд грн	%
Податкові надходження	85,8	38,2	91,2	41,4	87,3	37,7	81,6	29,6	86,1	29,1
Неподаткові надходження	12,6	5,6	12,1	5,5	12,3	5,3	18,4	6,7	13,9	4,7
Доходи від операцій з капіталом	1,8	0,8	1,4	0,6	1,1	0,5	1,4	0,5	0,8	0,3
Усього без міжбюджетних трансфертів	100,8	44,8	105,2	47,7	101,1	43,7	120,5	43,8	170,6	57,6
Міжбюджетні трансферти	124,5	55,4	115,8	52,5	130,6	56,5	173,9	63,2	195,3	65,9
Разом	224,7	100	220,5	100	231,3	100	275,3	100	296,1	100

Доходи місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) зростали з 100,8 млрд грн у 2012 р. до 105,2 млрд грн у 2013 р. У 2014 р. у зв'язку з анексією Криму та окупацією Донбасу вони дещо зменшилися (на 3,9%, до 101,1 млрд грн), але загалом відновилися у 2015 р. на рівні 120,5 млрд грн (приріст 19,2%), а вже у 2016 р. вони склали 170,6 млрд грн. Після відновлення фінансової і макроекономічної стабільності у другій половині 2015 року, у 2016 році вдалося забезпечити економічне зростання.

Обсяг видатків місцевих бюджетів (з урахуванням коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) становив 350,4 млрд грн, що більше відповідного показника 2015 р. на 25,1%. Обсяг видатків місцевих бюджетів (без урахування коштів, що передаються з місцевих бюджетів до державного бюджету) склав 346,2 млрд грн, що на 25,0% перевищує показник 2015 р. Рівень виконання планових показників, затверджених місцевими радами на 2016 р., становив 93,1%, при цьому за видатками загального фонду – 96,7%, спеціального фонду – 80,3% [9].

Частка видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті становила 41,4%, що на 0,7 в. п. більше, ніж аналогічний показник 2015 р. При цьому частка видатків загального фонду місцевих бюджетів

порівняно з відповідним показником 2015 р. не змінилась і склала 38,6%, частка видатків спеціального фонду зросла на 2,6 в. п. до 60,7%.

Рівень перерозподілу ВВП через місцеві бюджети України за даними 2016 р. становить 14,70%, що на 0,62 в. п. більше за відповідний показник 2015 р. Найбільше зростання спостерігається за видатками на соціальний захист та соціальне забезпечення (0,81 в. п.) та економічну діяльність (0,50 в. п.). Найбільше скорочення частки відбулося за видатками на охорону здоров'я (на 0,35 в. п.) і на освіту (на 0,25 в. п.) [9].

За даними Державної казначейської служби України, у 2016 р. було перераховано 195,4 млрд грн міжбюджетних трансфертів із державного бюджету до місцевих бюджетів, що становить 99,3% від планового річного обсягу. Стан перерахування трансфертів з державного бюджету до місцевих характеризують дані, наведені у табл. 3 (за даними [10]).

Частка міжбюджетних трансфертів у структурі доходів місцевих бюджетів за аналізований період становила 53,4%, що менше показника 2015 року на 5,7 в. п. Дослідивши стан місцевих бюджетів у цілому, проведемо аналіз їх фінансової стійкості. Розрахунок показників фінансової

Динаміка міжбюджетних трансфертів, що надійшли з державного бюджету до місцевих бюджетів, за період 2012–2016 рр.

Міжбюджетні трансферти	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2016 р. – 2015 р.	Темп зростання, %
Усього	124459,6	115848,3	130600,7	173960,0	195395,3	21435,3	112,3
– загальний фонд	114625,4	113116,1	116782,3	173196,8	194706,2	21509,4	112,4
– спеціальний фонд	9834,2	2732,2	13818,4	782,2	689,1	–93,1	88,1

стійкості місцевих бюджетів України подано у табл. 4.

Коефіцієнт стійкості характеризує залежність місцевих бюджетів України від трансфертів.

Низькому рівню фінансової стійкості відповідає значення цього показника на рівні вище за 0,3, оскільки вважається, що в умовах зростання самостійності регіонів видатки місцевих бюджетів

Таблиця 4

Аналіз фінансової стійкості місцевих бюджетів України за період 2012–2016 рр.

Міжбюджетні трансферти	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Зміна 2013 / 2012	Зміна 2014 / 2013	Зміна 2015 / 2014	Зміна 2016 / 2015
Фінансова збалансованість									
Коефіцієнт бюджетного покриття	0,96	1,00	1,03	1,05	1,04	0,04	0,03	0,02	–0,01
Коефіцієнт стійкості бюджету	0,57	0,54	0,59	0,62	0,56	–0,03	0,05	0,03	–0,06
Коефіцієнт загальної податкової стійкості	0,33	0,36	0,33	0,35	0,42	0,03	–0,03	0,02	0,07
Коефіцієнт покриття видатків трансфертами	0,59	0,54	0,57	0,59	0,53	–0,06	0,03	0,02	–0,06
Укрупнений стандартизований показник	2,45	2,43	2,52	2,61	2,56	–0,02	0,09	0,09	–0,06
Фінансова самостійність									
Коефіцієнт бюджетної залежності	0,37	0,35	0,36	0,37	0,35	–0,02	0,01	0,01	–0,02
Коефіцієнт податкової самостійності	0,35	0,36	0,32	0,33	0,40	0,01	–0,03	0,01	0,07
Коефіцієнт стійкості дохідної бази	0,33	0,34	0,31	0,31	0,38	0,01	–0,03	0,00	0,07
Укрупнений стандартизований показник	1,04	1,05	1,00	1,02	1,13	0,01	–0,05	0,02	0,11
Ефективність бюджету									
Коефіцієнт дефіцитності місцевого бюджету	–0,04	0,001	0,03	0,05	0,04	0,04	0,03	0,02	–0,01
Коефіцієнт бюджетної забезпеченості населення	4866,37	4809,87	4986,41	6543,67	8225,66	–56,5	176,54	1557,26	1681,99
Показник стабільності дохідної частини бюджету	0,58	0,67	0,57	0,56	0,75	0,09	–0,10	0,00	0,19
Укрупнений стандартизований показник	0,54	0,67	0,59	0,62	0,80	0,13	–0,07	0,02	0,18

повинні фінансуватися більшою мірою за рахунок власних коштів. Згідно з розрахунками, коефіцієнт складає 0,54–0,62, що вказує на доволі низький рівень фінансової стійкості місцевих бюджетів України.

Коефіцієнт загальної податкової стійкості має рекомендовані значення в інтервалі 0,2–0,5 та демонструє незначну тенденцію до збільшення, що свідчить про підвищення залежності місцевих бюджетів від державного.

Показник коефіцієнта покриття видатків міжбюджетними трансфертами – відповідно, 0,59 та 0,53 у 2015 та 2016 роках – свідчить про зростання рівня фінансової стійкості. За даними табл. 2 він складає 0,35–0,37, що вказує на недостатню бюджетну самостійність місцевих бюджетів. Коефіцієнт податкової самостійності має перевищувати значення 0,7. У досліджуваному періоді він складає 0,33–0,42, що вказує на відсутність вирішальної ролі податкових надходжень у формуванні доходів місцевих бюджетів України. Значення коефіцієнта фінансової стійкості дохідної бази становило 0,31–0,38, що не відповідає рекомендованому значенню понад 0,6.

Щодо коефіцієнта дефіцитності місцевого бюджету, то протягом аналізованого періоду рівень дефіцитності практично не відповідав рекомендованому значенню ≤ 0 , а це свідчить про відсутність збалансованості між доходами і видатками місцевих бюджетів України.

Коефіцієнт бюджетної забезпеченості населення відображає, скільки було надано послуг за рахунок бюджету територіальної громади кожному місцевому жителю у фінансовому році. Зазначений коефіцієнт у 2012–2016 рр. зріс з 4866,37 грн до 8225,66 грн, тобто майже в 1,7 раза, таке збільшення є позитивним фактором.

Показник стабільності дохідної частини бюджету у 2012–2016 рр. не відповідав рекомен-

дованому значенню ≥ 1 , що також свідчить про відсутність стійкості дохідної частини місцевих бюджетів України.

Розрахунок інтегрального показника фінансової стійкості місцевого бюджету IP_{fs} проводиться шляхом підсумовування укрупнених стандартизованих показників за аналізованими блоками з урахуванням ваги кожного з них [4]:

$$IP_{fs} = CSI_{fb} \cdot g_{fb} + CSI_{fa} \cdot g_{fa} + CSI_{be} \cdot g_{be}, \quad (1)$$

де CSI_{fb} , CSI_{fa} , CSI_{be} – укрупнені стандартизовані показники за блоками, відповідно, фінансової збалансованості, фінансової самостійності та ефективності бюджету; g_{fb} , g_{fa} , g_{be} – ваги укрупнених стандартизованих показників за вказаними блоками.

Результати обчислень за формулою (1) подано нижче:

$$IP_{fs}^{2012} = 2,45 \cdot 0,37 + 1,04 \cdot 0,33 + 0,54 \cdot 0,30 = 1,41;$$

$$IP_{fs}^{2013} = 2,43 \cdot 0,37 + 1,05 \cdot 0,33 + 0,67 \cdot 0,30 = 1,45;$$

$$IP_{fs}^{2014} = 2,52 \cdot 0,37 + 1,00 \cdot 0,33 + 0,59 \cdot 0,30 = 1,44;$$

$$IP_{fs}^{2015} = 2,61 \cdot 0,37 + 1,02 \cdot 0,33 + 0,61 \cdot 0,30 = 1,49;$$

$$IP_{fs}^{2016} = 2,56 \cdot 0,37 + 1,13 \cdot 0,33 + 0,80 \cdot 0,30 = 1,56.$$

Вважаємо, що зростання інтегрального показника фінансової стійкості місцевих бюджетів України у 2012–2016 рр. (рис. 2) є наслідком збільшення власних надходжень до місцевого бюджету. У 2016 році аналізований коефіцієнт зріс на 0,07, однак залежність від фінансової допомоги з державного бюджету все ще залишається дуже високою.

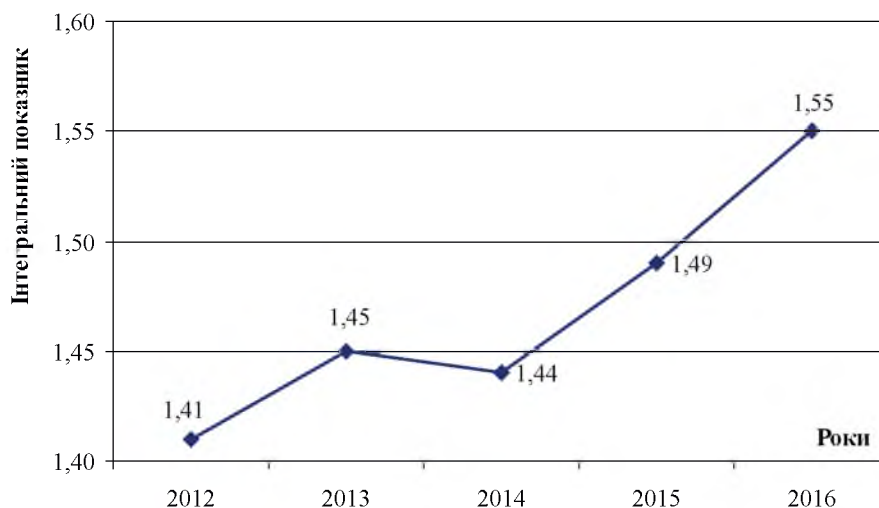


Рис. 2. Динаміка інтегрального показника фінансової стійкості місцевих бюджетів України, 2012–2016 рр.

Отже, у роботі обгрунтовано, що ефективність фінансової системи України може бути досягнута за умови забезпечення фінансової спроможності та фінансової стійкості окремої території. Показано, що з боку держави на законодавчому рівні протягом 2016 року було забезпечено бюджетну самостійність та фінансову незалежність місцевих бюджетів. Проведено комплексний аналіз фінансової стійкості місцевих бюджетів на основі обчислення інтегрального показника, який ураховує сукупний вплив інтегральних оцінок за визначеними блоками аналізу: фінансової збалансованості, фінансової самостійності, ефективності бюджету.

Для зміцнення фінансової стійкості місцевих бюджетів необхідно розробляти стратегію стабільного розвитку (нарошування бюджетних можливостей), яка передбачає активізацію роботи органів місцевого самоврядування з розширення податкових та неподаткових джерел формування дохідної частини бюджету за рахунок виявлення резервів та використання альтернативних джерел формування фінансових ресурсів органів місцевої влади. Отже, як напрям подальших досліджень у частині рекомендацій щодо зміцнення фінансової стійкості місцевих бюджетів зазначимо розробку зазначеної стратегії стабільного розвитку.

Список використаних джерел

1. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С., Бондарук О. С. Переваги, позитивні наслідки та ризики бюджетної децентралізації // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2016. № 3. С. 38–48.
2. Bondaruk T. G., Bondaruk I. S. State regulation of financial support of municipal authority under decentralisation conditions // Науковий вісник Полісся. 2017. № 4 (13). Ч. 1. С. 21–28.
3. Бондарук Т. Г. Теоретичні засади фінансової стійкості місцевих бюджетів // Сучасні тенденції в економіці та управлінні: зб. мат. Міжнар. наук.-практ. конф. (30 червня 2017 р., м. Запоріжжя). Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя: ГО "СІЕУ", 2017. Ч. 2. С. 9–12.
4. Корнеев М. В. Удосконалення теоретико-методологічного забезпечення узагальнюючої оцінки рівня фінансової автономії // Актуальні проблеми економіки. 2009. № 7 (97). С. 229–236.
5. Луніна І. О. Ризики довгострокової платоспроможності держави // Фінанси України. 2017. № 4. С. 1–15.
6. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року: Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 р. № 275-р. URL: www.kmu.gov.ua/document/249935963/R0275.doc
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року № 2456–VI, станом на 03.10.2017 р. // База даних "Законодавство України". URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
8. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 рік / Зубенко В. В. та ін.; ІБСЕД, Проект "Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження", USAID. К., 2016. 80 с.
9. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / Зубенко В. В. та ін.; ІБСЕД, Проект "Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження", USAID. К., 2017. 92 с.
10. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
11. Макроекономічний огляд: загальна динаміка та регіональний вимір / Інститут стратегічних досліджень "Нова Україна" Київ, 2016. URL: <http://newukraineinstitute.org/media/news/629/file/Macroeconomica.pdf>

References

1. Bondaruk, T. H., Bondaruk, I. S., & Bondaruk, O. S. (2016). Perevahy, pozytyvni naslidky ta ryzyky biudzhethnoi detsentralizatsii [Advantages, positive consequences and risks of budgetary decentralization]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, 3, 38–48 [in Ukrainian].
2. Bondaruk, T. G., Bondaruk, I. S. (2017). State regulation of financial support of municipal authority under decentralisation conditions. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissia*, 4 (13), 21–28 [in English].
3. Bondaruk, T. H. (2017). Teoretychni zasady finansovoi stiikosti mistsevykh biudzhetyv [Theoretical bases of financial stability of local budgets]. Proceedings from Modern Trends in Economics and Management: *Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (30 chervnya 2017 roku) – International Scientific and Practical Conference*. (pp. 9–12). Zaporizhzhia: NGO SIEU [in Ukrainian].
4. Kornieiev, M. V. (2009). Udoskonalennia teoretyko-metodolohichnoho zabezpechennia uzahalniuuiuchoi otsinky rivnia finansovoi avtonomii [Improvement of theoretical and methodological provision of a generalized assessment of the level of financial autonomy]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual Problems of Economics*, 7 (97), 229–236 [in Ukrainian].

5. Lunina, I. O. (2017). Ryzyky dovhostrokovoi platospromozhnosti derzhavy [Long-term solvency risks of the state]. *Finansy Ukrainy – Finances of Ukraine*, 4, 1–15 [in Ukrainian].
6. Serednostrokovyi plan priorityetnykh dii Uriadu do 2020 roku. Zatverdzheno rozporядzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3 kvitnia 2017 r. № 275-r. [Medium-term plan of Priority Actions of the Government for the period up to 2020. Approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 3, 2017 № 275-r.]. *kmu.gov.ua*. Retrieved August 10, 2017 from www.kmu.gov.ua/document/249935963/R0275.doc [in Ukrainian].
7. Biudzhetni Kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 r. № 2456–VI, stanom na 03.10.2017 p. [The Budget Code of Ukraine of July 08, 2010 No. 2456-VI, as of March 03, 2017]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved October 08, 2017 from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukrainian].
8. Zubenko, V. V. Samchynska, I. V. Rudyk, A. Yu. Shapoval, T. A. Korniienko, A. I. Bohdan, T. P. et al. (2016). Biudzhetni monitorynh: Analiz vykonannia biudzhetu za 2015 rik. IBSED, Proekt “Zmitsnennia mistsevoi finansovoi initsiatyvy (ZMFI-II) vprovadzhennia” [Budget monitoring: Analysis of Budget Execution in 2015. IBSEER, Municipal Finance Strengthening Initiative Project Roll-out (MFSI-II), USAID]. Kyiv [in Ukrainian].
9. Zubenko, V. V. Samchynska, I. V. Rudyk, A. Yu. Shapoval, T. A. Korniienko, A. I. Bohdan, T. P. et al. (2017). Biudzhetni monitorynh: Analiz vykonannia biudzhetu za 2016 rik. IBSED, Proekt “Zmitsnennia mistsevoi finansovoi initsiatyvy (ZMFI-II) vprovadzhennia” [Budget monitoring: Analysis of Budget Execution in 2016. IBSEER, Municipal Finance Strengthening Initiative Project Roll-out (MFSI-II), USAID]. Kyiv [in Ukrainian].
10. Ofitsiinyi veb-sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy [Web-site of State Treasury Service of Ukraine]. *treasury.gov.ua*. Retrieved August 10, 2017 from: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> [in Ukrainian].
11. Makroekonomichnyi ohliad: zahalna dynamika ta rehionalnyi vymir. Instytut stratehichnykh doslidzhen “Nova Ukraina” [Macroeconomic Review: General Dynamics and Regional Dimension. Institute for Strategic Studies “New Ukraine”]. *newukraineinstitute.org*. Retrieved August 10, 2017 from: <http://newukraineinstitute.org/media/news/629/file/Macroeconomica.pdf> (accessed 10 January 2013).

М. В. Дубина,

аспирант,

Национальная академия статистики, учета и аудита

Економико-статистическая оценка финансовой устойчивости местных бюджетов Украины

Углублены теоретико-методические основы оценки процесса формирования и использования ресурсов местных бюджетов. Дана экономико-статистическая оценка современного состояния финансовой устойчивости местных бюджетов Украины. Обосновано, что эффективность финансовой системы Украины может быть достигнута при условии обеспечения финансовой состоятельности и финансовой устойчивости отдельной территории. Проведен комплексный анализ финансовой устойчивости местных бюджетов Украины.

Ключевые слова: *финансовая устойчивость местных бюджетов, оценка финансовой устойчивости, бюджетная устойчивость, доходы местных бюджетов, местное самоуправление.*

М. V. Dubyna,

Postgraduate Student,

National Academy of Statistics, Accounting and Audit

Economic and Statistical Assessment of the Financial Stability of Local Budgets in Ukraine

The need for setting financial and economic stability of local budgets and an adequate degree of financial decentralization determines new requirements to the local budget administration. The article's objective is to deepen the theoretical and methodological framework for assessment of the financial stability of local budgets.

The existing theoretical and methodological framework for the analysis of processes involved in mobilization of financial resources to local budgets is shown, and the econometric assessment of the current financial stability of local budgets in Ukraine is given. A comprehensive analysis of the financial stability of

local budgets in Ukraine is made, with demonstrating that the efficiency of the financial system in Ukraine is conditional on the financial capacities and financial stabilities of its territories.

It is shown that the share of local budget revenues in the consolidated budget of Ukraine is too low. It is evidence of high centralization of financial resources in the state budget, making local self-governance bodies far less autonomous and independent. A comprehensive analysis of the financial stability of local budgets made by computing an integral index measuring the cumulative impact of integral estimates taken for the analysis: balance, financial autonomy, budget efficiency. The assessment of the financial stability of local budgets shows that the integral index of financial stability was growing in 2012–2016 due to the increasing local revenues of local budgets, although the reliance on financial transfers from the state budget was still very strong. A positive factor is emphasized, which is the legal acts on budget autonomy and financial independence of local budgets, issued during 2016.

Further studies of issues related with strengthening the financial stability of local budgets will be focused on developing instruments for effective management of processes involved in mobilization and use of financial resources of local self-governance bodies.

Key words: *financial stability of local budgets, assessment of financial stability, budget stability, local budget revenues, local self-governance.*

Бібліографічний опис для цитування:

Дубина М. В. Економіко-статистична оцінка фінансової стійкості місцевих бюджетів України // Статистика України. 2017. № 4. С. 31–38.